

آموزش خود مراقبتی

در هاری

تعریف

هاری توسط ویروسی ایجاد می شود که بر سیستم عصبی مرکزی تأثیر گذاشته و التهاب مغز یکی از عوارض اصلی آن است. سگ های خانگی، گربه ها و خرگوش ها و حیوانات وحشی مانند راسوها، راکون ها و خفاش ها می توانند این ویروس را از طریق گزش و خراش به انسان منتقل کنند. کلید مبارزه با ویروس پاسخ سریع است.

علائم بالینی:

در بیماری هاری به دوره بین گاز گرفتگی و شروع علائم، دوره کمون یا نهفتگی گفته می شود. معمولاً ۴ تا ۱۲ هفته طول می کشد تا پس از آلوده شدن فرد، علائم هاری در او ظاهر شود. با این حال، دوره کمون می تواند از چند روز تا شش سال هم باشد.

شروع اولیه هاری با علائم شبیه آنفلوانزا شروع می شود، از جمله: تب، ضعف عضلانی، مور مور شدن، همچنین ممکن است در محل گاز گرفتگی احساس سوزش کنید.

با ادامه حمله ویروس به سیستم عصبی مرکزی، دو نوع بیماری مختلف ایجاد می شود.

۱- هاری خشمگین

افراد آلوده‌ای که به هاری خشمگین مبتلا می‌شوند بیش فعال و تحریک پذیر خواهند بود و ممکن است رفتارهای نامنظمی از خود بروز دهند. علائم دیگر عبارتند از: بی‌خوابی، اضطراب، گیجی، تحریک پذیری، توهم، ترشح زیاد بزاق، مشکلات بلع، ترس از آب

۲- هاری ساکت (فلجی)

این نوع هاری مدت زمان بیشتری طول می‌کشد، اما اثرات آن به همان شدت است. افراد آلوده به آرامی فلج می‌شوند، سرانجام به کما می‌روند و جان خود را از دست می‌دهند. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی، ۳۰ درصد موارد هاری از نوع ساکت است.

افراد چگونه هاری می‌گیرند؟

حیوانات مبتلا به هاری ویروس این بیماری را به دنبال گاز گرفتن یا ایجاد خراش از طریق بزاق به سایر حیوانات و انسان منتقل می‌کنند. با این حال، هر گونه تماس با غشای مخاطی یا زخم باز نیز می‌تواند سبب گسترش ویروس شود. انتقال این ویروس به صورت انحصاری از حیوان به حیوان و حیوان به انسان در نظر گرفته می‌شود. هر چند انتقال ویروس از انسان به انسان بسیار نادر است، اما در موارد معدودی در پی پیوند قرنیه نیز این بیماری منتقل شده است. برای افرادی که به هاری مبتلا می‌شوند، گاز گرفتگی توسط سگ واکسینه نشده تا حد زیادی شایع‌ترین علت است.

پس از گاز گرفتگی، ویروس از طریق اعصاب به مغز منتقل می‌شود. گاز گرفتگی یا خراشیدگی در ناحیه سر و گردن، به علت محل آسیب اولیه، درگیری مغز و نخاع را سرعت می‌بخشد. اگر از ناحیه گردن دچار گاز گرفتگی شدید، در اسرع وقت باید به پزشک مراجعه کنید.

به دنبال گاز گرفتگی، ویروس هاری از طریق سلول‌های عصبی به مغز گسترش می‌یابد. هنگامی که ویروس به مغز رسید، به سرعت تکثیر می‌شود. این فعالیت التهاب شدید مغز و نخاع و مرگ سریع شخص را در پی دارد.

حیواناتی که می‌توانند منجر به هاری شوند:

حیوانات وحشی و اهلی می‌توانند ویروس هاری را گسترش دهند. حیوانات زیر منابع اصلی عفونت هاری در انسان هستند: سگ، خفاش، راسوی اهلی، گربه، گاو، بز اسب، خرگوش، سگ آبی، کایوت (گرگ صحرایی)، روباه میمون، راکون، راسو، موش خرما، کوهی امریکا

چه کسانی در معرض ابتلا به هاری هستند؟

برای اکثر افراد خطر ابتلا به هاری بسیار کم است. با این حال، شرایط خاصی وجود دارد که ممکن است شما را در معرض خطر بیشتری قرار دهد. این شرایط عبارتند از:

✓ زندگی در منطقه پر از خفاش

- ✓ سفر به کشورهای در حال توسعه
 - ✓ زندگی در یک منطقه روستایی که بیشتر در معرض تماس با حیوانات وحشی قرار داشته باشید.
 - ✓ زندگی در مناطقی که دسترسی به واکسن و درمان پیشگیرانه با **ایمونوگلوبولین** کم است یا وجود ندارد.
 - ✓ کمپ زدن مکرر و قرار گرفتن در معرض حیوانات وحشی
 - ✓ سن زیر ۱۵ سال (هاری بیشتر در این گروه سنی دیده می شود)
- اگرچه سگ مسئول بیشتر موارد هاری در سراسر جهان است، اما علت بیشتر مرگ های ناشی از هاری در قاره آمریکا، خفاش ها هستند.

آیا بیماری هاری قابل درمان است؟

بعد از قرار گرفتن در معرض ویروس هاری، برای جلوگیری از ایجاد عفونت یک سری تزریق توصیه می شود. ایمونوگلوبولین هاری، حاوی دوز فوری آنتی بادی هاری برای مقابله با عفونت، به جلوگیری از تثبیت ویروس کمک می کند. واکسن هاری نیز کلید پیشگیری از بیماری است. برای واکسن هاری در یک دوره ۵ تزریق در طول ۱۴ روز تجویز می شود.

سازمان کنترل حیوانات سعی در یافتن حیوانی دارد که شما را گاز گرفته است تا از نظر هاری آزمایش شود. اگر حیوان هار نیست، نیازی به واکسن با دوز بالا نیست. با این حال، اگر حیوان پیدا نشود، مطمئن ترین اقدام دریافت واکسن های پیشگیرانه است.

انجام واکسیناسیون هاری در اسرع وقت پس از گزش حیوان بهترین راه پیشگیری از عفونت است. پزشکان زخم را با شستشو به مدت حداقل ۱۵ دقیقه با آب و صابون، مواد شوینده یا ید معالجه می کنند. سپس، ایمونوگلوبولین هاری را به شما می دهند و دوره تزریق واکسن هاری را شروع خواهید کرد. این پروتکل به عنوان “پروفیلاکسی پس از مواجهه” شناخته می شود.

عوارض جانبی درمان هاری

واکسن هاری و ایمونوگلوبولین به ندرت عوارض جانبی دارند. این عوارض عبارتند از:

- ❖ درد، تورم، یا خارش در محل تزریق
- ❖ سر درد
- ❖ حالت تهوع
- ❖ دل درد
- ❖ دردهای عضلانی
- ❖ سرگیجه

راه های پیشگیری از بیماری هاری

هاری یک بیماری قابل پیشگیری است. اقدامات ساده ای وجود دارد که می توانید برای جلوگیری از ابتلا به هاری انجام دهید:

- قبل از سفر به کشورهای در حال توسعه، کار نزدیک با حیوانات یا فعالیت در آزمایشگاهی که روی ویروس هاری کار می کنند، واکسن هاری را دریافت کنید.
- حیوانات خانگی خود را واکسینه کنید.
- اجازه ندهید حیوانات خانگی تان در بیرون از خانه پرسه بزنند.
- حیوانات ولگرد را به سازمان کنترل حیوانات گزارش دهید.
- از تماس با حیوانات وحشی خودداری کنید.
- از ورود خفاش ها به محل زندگی خود جلوگیری کنید.

واحد آموزش سلامت شهریور ۱۴۰۲